

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA
NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM 20, BOTIGA
BARCELONA

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:
Fòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

Moisés, defensor de les taules de la Llei... de Jurisdiccions

CANALEJAS (en vèu baixa):—Lacandro, creume, pòsat les barbes. Aixís al menos no't coneixeran.

TEMPS PERDUT

Al havia passat la política una situació tan complicada com l'actual. El Govern, escampant paraules democràtiques i actuant de reaccionari; les oposicions, parlant de destruirho tot i limitant-se a la pròpia destrucció. Si algunes vegades són justificades les revoltes, ara es una d'elles; però l'indignació popular tindria d'esclatar contra tot i contra tots. És difícil senyalar la part de culpa que a cada un correspon; qui no peca per acció, peca per omissió, i és el poble sempre qui paga les culpes de tothom.

Contra la general opinió, s'està sostenint una guerra al Marroc, que'ns devora homes i diners; contra'l sentiment lliberal del país manté, un Govern que menteix democràcia, una llei tan aborrible com la de Jurisdiccions; contra la riquesa pública, s'elaboren uns pressupostos que no creen impostos nous, però doblen els vigents. En cap sentit respon el Govern a les conveniències de la Nació, i, quan en Canalejas deixi el poder, quedarà darrera seu una Espanya escorxada per l'emigració, embrutida pel caciquisme, desangrada per la guerra i empobrida pels tributs. Ademés, la causa de la Llibertat sortirà deshonrada de les mans d'aquesta gent que's titulen seus defensors.

No'ns sabem explicar com encara queden republicans que fan esqueteta a l'actual Govern. Ni directa ni indirectament mereix en Canalejas la benevolença de cap partit avensat. Encara que mai ens ha inspirat la més petita confiança aquest arrenca-caixals de la política, i així consta ben clar en les columnes de LA CAMPANA, desde'l dia que va pujar al poder en Canalejas, compreniem i disculpàvem en els seus principis la benèvolta expectació en que varen col·locar molts republicans; sortien de les etzagallades mauristes i posàvem a prova la formalitat d'un home que tantes promeses tenia fetes i que, fins complint tan sols una mínima part del seu programa, anava a donar un pas de gegant en el camí de les reformes democràtiques. Però, després d'haver passat tant temps sense fer res de profit i davant l'estat deploable en que actualment està la nostra nació, no podem capir el per què hi han encara quins miren ab bons ulls la continuació d'en Canalejas al poder.

Aquets dies s'han discutit unes paraules de l'Azcarate, que havien fet suposar si la Conjunció havia aixecat el veto posat a la tornada d'en Maura. A nosaltres, totes les actituds tràgiques i totes les amenasses, quan no hi han energies pera estar a l'alsada de les actituds, ni medis pera traduir les amenasses en fets, ens inspiren un dolorós somriure; per això preferim que l'Azcarate expliqués les seves paraules en el sentit afirmatiu del en que foren interpretades. Ni obstruccions de per riure ni vetos ridícols. Aquet veto sols pot servir pera que en Canalejas continuï governant, i aquest és un pobre resultat que no mereix esmersarhi gallardies. Si es que verament tenim forces pera imposar la nostra voluntat, femme ús pera que caigui el règim. Si no'ns sentim encara prou forts pera intentar un canvi radical d'institucions, procurem enfortirnos donant a les nostres campanyes una serietat que'ns conquisti l'apreci de les classes neutres, una energia que atregui als elements d'acció, una claretat i una bona fè que'ns dongui l'apoi de la massa obrera y, sobre tot, una unió generosa y patriòtica que dongui als nostres esforços l'impetuosa necessària pera una acció francament revolucionària y fecondament regeneradora.

Si seguim com fins ara dirigint les amenasses als enemics y donant els cops de puny als correligionaris, es que ja, com un mal cronic, se'ns haurà encomanat la malaltia canalejista de perdre el temps.

JEPH DE JESPU

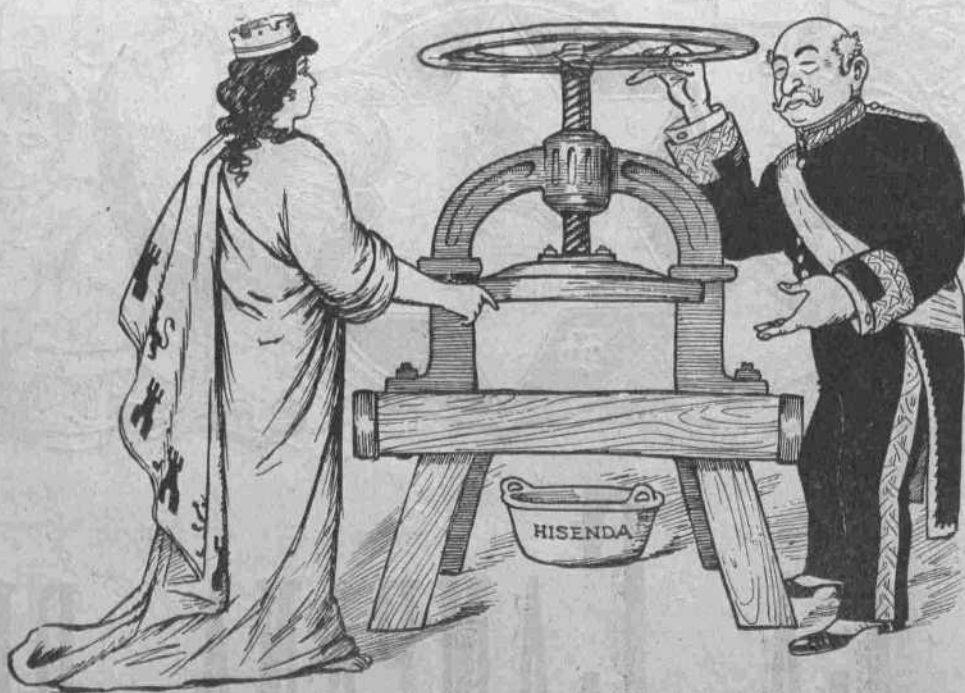
Ecos del debat

Defensa paradoxal de la llei de jurisdiccions

El debat sobre la llei de jurisdiccions, en el Congrés, es una de les sessions més típiques, més representatives. Veiem si acertarem a pronunciar, sobre aqueix punt, unes paraules serenes y justes. ¿Què's combatia? ¿Una llei, o l'estat nacional d'ignorància jurídica que va imposar-la? ¿L'espirit d'una llei, o bé la seva lletra, la seva aplicació, com va dir en Moret? ¿S'impugnava una llei concreta, per considerarla ja oposada a la voluntat nacional, o bé s'impugnava una volun-

Res de contribucions noves! Tan sols un lleuger augment en les velles

NAVARRO REVERTER:—Coloquis aquí, si es servida. No li donaré més que una petita apretada.

ESPAÑA:—Bueno. Però, com a mida de precaució, abans de donàrmela, fassim portar els ultims sacraments.

tat abstracta y latent, que feia la llei an els mateixos legisladors, *soi-disants* enemics de la llei concreta?

En certs moments, la discussió tenia aires de concili, ont se debatia l'existència o inexistència d'una divinitat, falsa com totes, o bé la personalitat d'una advocació determinada del déu, el déu X o Z. En rigor, se deia que'l déu imposador de la llei de jurisdiccions no existia; però la llei, obra y glavi d'aquet déu imaginari, sí que existia, y continuava flagellant els homes... En fi, una controvèrsia de poble teològic, segons la classificació d'August Comte. Era allò l'obsessió d'unes ombres que volien conjurar-se, apostrofant-les en el buit obscur, y tementes en lo íntim del pensament; un bras-sejar aparatós contra'l fantasma, que planava sobre la sala dels legisladors, decapitats de llur pròpia sobirania... Ningú volia carregar ab la paternitat de tal llei, com si la misteriosa y desconeguda voluntat que va imposar-la fos un amant que desitja cobrir ab la paternitat de l'espòs la seva paternitat oculta. Es veritat que el senyor Moret va recabar una volta més la seva condició de responsable, però volgué, ab pobres sofismes, repartir ab altres aqueixa responsabilitat, i com si els que intervingueren un dia pera atenuar la llei poguessen mai ésser considerats com autors de la llei!

De totes maneres, en aquet plet, ja tantes vegades debatut, mancà una necessària vèu. ¿Què havia de dir aquesta vèu? Vaig a exposar-ho.

A través del debat pogué endevinar-se que, tant el Govern com les altres voluntats, expressades y suposades, creien que s'acostava l'hora de derogar la llei de jurisdiccions. Però ens hem d'entendre: aqueixa derogació era sols una substitució; la llei concreta de jurisdiccions seria abolida, però el Codig de justícia militar y el Codig penal ordinari, en comptes d'ésser reformats en sentit lliberal, ho serien en sentit restrictiu, y els articles de la llei de jurisdiccions hi romandrien compresos. De manera que la llei excepcional, tranzitoria per ésser d'excepció, esdevindria llei permanent, codig, *corpus*, colecció fonamental del dret públic.—Lectors: si jo m'hagués trobat en la sala del Congrés en aquelles hores, hauria tingut a honra de bon lliberal alçar una vèu en defensa de la llei de jurisdiccions, perquè la subsistència d'una llei d'excepció convida perennement a la protesta, esperoneja el desitg del retorn de normalitat y llibertat, ve a ésser un testimoni ben visible, elevat a la vista popular, que prova lo que'ns falta pera dirnos sobirans y lliures. Però una llei d'excepció definitiva es ja carn viva del país; es expressió de normalitat y no de malaltia; no té l'excusa de les ocasions de perill o de les crisis d'opinió, o dels defalliments en l'espirit públic. ¿Si la llei de jurisdiccions té d'ésser substituïda y no abolida, voto en favor de la llei de jurisdiccions! D'igual manera, en l'hora present, no essent lliure l'expressió de l'idea, voto en favor de la censura prèvia, que es el règim corresponent a la persecució de la propaganda. Entre la repressió del pensament y la seva prevenció, opto per la prevenció. Y es que aquestes matèries que atanyen a la llibertat són tan subtils, tan delicades, que no admeten un règim mixte, una contemporanisació farisaica, una mitja tinta, una componenda o transacció, lo que sol anomenar-se un *pastel*.

En Maura (y, dit sia de pas, bé'm permetrà el meu il·lustre amic y correligionari don Melquíades Alvarez que jo prefereixi encara, de molt, en Canalejas an en Maura) digué en

aqueix debat una frase significativa: «Jo no desitjo la desaparició de la llei de jurisdiccions; sinó la dels motius que varen ferla necessària». Vol dir que mentres s'exerceixi ab tota llibertat el dret d'exposar les opinions, el dret de crítica, en Maura vol que existeixi la llei coercitiva pera impedir-lo, y desseguida que'l dret d'opinió sia un simple article constitucional sense cap conseqüència pràctica, sense realitat objectiva, la llei opressora podrà desaparèixer.—Però, senyors meus, això no seria una desaparició de la llei, sinó una falta d'aplicació de la llei per manca de casos. Seria com si la llei subsistís, però no existissin els falsos delictes que ella vol castigar. De fet la llei existiria, en l'aire, invisible, coactora, com un precedent prompte a ésser restablert, sempre que's renovés l'exercici de la crítica lliberrima, sempre que l'història s'escriu abans d'hora...

Bé'm permetreu, doncs, que també contesti, an aquella frase d'en Maura, que prefereixi una situació política com l'actual, en plena vigència de la llei prohibitiva, però també en plena subsistència d'un estat d'opinió nacional capàs d'exercir la crítica, capàs de sotmetre a judici els actes de tothom y capàs de sentir el dolor de les lleis opressores, a una situació de poble incapàs de crítica y, per tant, somès a l'albir incontrastat dels governants, sense necessitat de lleis coactives.—¿Si la supressió de la llei de jurisdiccions ha de voler dir que'ls governants creuen encara en la seva justícia, però que'ls governats ja no incorreran mai en el pecat de la crítica, voto, doncs, una volta més, per la subsistència de la llei de jurisdiccions!

No, senyors representants del país. No, senyors governants. No'ns enganyem en les paraules. Nosaltres volem, a tot voler, que la llei de jurisdiccions sia abolida. Però no únicament com a *lletra*, sinó com a *esperit*. Volem que'l seu principi doctrinal desaparegui de la nostra legislació. Volem que la supressió de la tal llei representi una mena de satisfacció donada pels poders públics a la sobirania nacional. *Amende honorable*, com diuen els francesos. Retractació plena. Però no volem que aqueixa derogació sia una simple cerimònia, sense cap transcendència visible y pràctica, sinó el comens d'un veritable exercici de les funcions crítiques y fiscalitzadores per l'opinió popular, per les seleccions espontànies del pensament nacional. Y creieu que mai, mai, els que això demanem, ens hem sentit tan fonament patriotes com en el moment en que ho demanem.—Que vosaltres, els que cerqueu continuament en el jardí d'Europa les flors de tirania pera excusar, per comparació, els nostres vestigis espanyols de l'antic absolutisme, no'n trobareu cap d'aquelles flors comparable ab la que sols l'història podrà nomenar un dia ab tota propietat y justícia.

GABRIEL ALOMAR

NOTA.—No vull deixar passar sense una protesta la conducta dels llerrouxistes, que votaren, junt ab el Govern y els conservadors, en favor del manteniment de la llei. Això confirma tots els nostres vestigis espanyols en quant al pseudoradicalisme d'aquets *republicans*. En cambi, en Cambó's portà molt bé, y ens renovellà la recordança dels millors dies de la Solidaritat.—L'excés de matèria no'm permet parlar avui d'un altre punt interessantíssim: l'actut de la Conjunció en quant als conservadors. Hi dedicaré, probablement, l'article proxí; però vull adavansar una fonamental disconformitat...—G. A.

EMBARCAT en el formidable creuer *Jules-Ferry*, l'altre dijous va sortir de Marsella ab rumbo a l'Àfrica el general Lyautey, Comissari de la República francesa al Marroc. La seva marxa posa en molts llabris una interrogació inquieta.

Allà va la nave...
¿Quién sabe dó va?...

La missió del general es organitzar a l'imperi del Atlas el protectorat de Fransa. La seva missió es aquesta, però ¿podrà realitzar-la el general Lyautey?

Per de prompte, està ja demostrat que les coses no aniran pas tan bé ni tan depressa com els francesos s'havien cregut al principi. Y tan convensuts comensen a estarne ells mateixos, que a pas de càrrega preparen, traient-les d'allà ont poden, noves forces destinades a fer complir les disposicions que, en ús de les seves facultats quasi soberanes, dicti el Comissari general. Quan en Lyautey estigui instalat a Fez, les tropes franceses que, escampades pel Marroc, tindran a les seves ordres, ascendirán a 43 mil homes.

¿No es això un veritable exercit?

Segons com els aconteixements se desenrotllin, sí. Si la situació, avui ja bastant difícil, no s'embrolla més, 43 mil homes poden fer molta feina; però ¿què succeirà si arriba a produir-se, com se tem, un alsament general del país, y aquest exercit, fraccionat y separat per distàncies enormes, se veu obligat a lluitar a la vegada al Muluya, a la Chaui, a Marrakeix?...

Una important revista francesa, escrutant el pervenir y recordant el passat, evoca, ab visible rezel, la cruenta lliçó de l'aventura mexicana, y exclama, dirigint-se a M. Poincaré: «Procureu que aquesta analogia no's converteixi en la més espantosa realitat!»

Potser tingui raó, potser no'n tingui. ¿Qui sab!...

De totes maneres, el general Lyautey, una volta aposentat en la seva residència de Fez, no và certament a dormir en un llit de roses. Les instruccions que a París ha rebut—així ho diu l'*Evrelior*—se resumeixen en aquestes breus paraules:

«Pegar depressa y fort.»

No està mal. Però...

Falta saber lo que sobre tan senzilla fórmula opinaran els que, segons el programa trassat per la *lletera* protectora, semblen destinats únicament a rebre.

Don Emiliano surt, en *El Progreso*, disputant contra Melquíades Alvarez, perquè el diputat per Oviedo, descobrint sense miraments el joc dels llerrouxistes, ha dit que aquets, perfectes lacais del Govern de la monarquia, «enarbolan ante este infeliz pueblo el fantasma de que Maura es peor que Canalejas, cuando en realidad sucede lo contrario, porque el uno es enemigo franco y el otro es enemigo insidioso, hipócrita y encubierto».

Llegint la calurosa defensa que'l tinent d'en Lerroux fa d'en Canalejas, un no pot menar de somriure y pensar:

—[Aquet gallego's destapa massa!... Si segeix fentho així, fins els més lleigs acabaran per comprendre que, molt dols deu ésser don Josep, quan tan assiduament el rondan les mosques.

El mateix ministre d'Hisenda ha hagut de confessar-ho.

Ab l'augment dels preus del tabaco, el Govern pensava recaudar, sobre'ls ingressos acumulats, 28 milions més.

Y lo que realment ha succeït es que n'ha recautat 22 menos.

¿Passarà lo mateix ab els augmentos projectats en diversos impostos pera l'any 1913?

Cal que'l Govern hi pensi bé ab això.

Tant và el cantí a la font...

Tant s'arriba a apretar a un país, que a l'últim aquet s'hi formalisa y exclama:

—[S'ha acabat la broma!

Y en aquets casos, dir: «S'ha acabat la broma», equival a dir: «Prepara't a veure'n de crespes».

Un'altra confessió del senyor Navarro Reverter:

—La situació econòmica d'Espanya—ha dit el ministre—es insegura y difícil.

Y ha afegit:

—Y ho serà fins l'any 1921.

¿Per què justament fins aquell any?

Hi ha metges diplomàtics que també el segueixen aquest procediment.
—Dintre de vintiquatre hores—diuen—el malalt ja haurà sortit de perill.
Y es perquè saben que al finalitzar aquell plasso lo probable es que no hi hagi perill... ni malalt.

Treballanho molt y forsant la màquina d'una manera horrible, en Canalejas ha arrencat al Congrés un vot de confiança refrendat per 189 diputats.

Hi ha que advertir que d'aquets 189 senyors no n'hi ha ni mitja dotzena que no deguin l'acta al Govern.

De modo, que estan en paus.
En Canalejas, al ferlos diputats, demostrava que confiava ab ells.

Els, ara, agraits, declaren que confien ab en Canalejas.

Lo dolorós, per en Canalejas y per ells, es que'l poble, unic amo y senyor del tinglado, ha dit ben clar y passant per damunt de convencionalismes ridicals, que ell, per la seva part no confia ab els diputats ni ab el Govern.

dura fins a les deu y en ella hi prenen part tots els conspicius que a parlar tenen dret, en tant que'ls del montón els donen ànim picant un xic de mans y molt de peus.

¿Quant temps fa que les Corts d'en Canalejas van obrirse? Dos anys, pròximament.
Y en aquestos dos anys ¿quantes millores, quantes reformes, quantes lleis han fet?
¿Què'ls hi devem que pugui consignarse en el llibre del nostre agraiment?
¿Què'ns han dat els que diuen ser del poble pares, tribuns, tutors, amics fidels?...

Aquí a la vista està, la seva feina; mireula, garbelleula imparcialment.
¿Què'n queda d'aquets vintiquatre mesos tan plens de grans projectes, tan rublerts de promeses bellíssimes?... ¿Què'n queda?
Discursos, molts discursos... y res més.

C. GUMÀ

Palafrugell, 8 de Maig.

El dia 28 d'Abril va morir una filla del quefe de l'estació de Monròs, don Josep Piqueras. El capellà, volent aprofitar uns funerals al poble de Bagur, va enviar recado al pare de la criatura que, en comptes de fer l'enterro a les vuit del matí del jorn següent, com havia manifestat, el traslladava pera les cinc de la tarda. Com es natural, el pare no va conformarshi. «Si vostè no vol enterrar la meua filla, a les vuit del matí, com vostè ha anunciat—digué el pare,—en lloc d'enterrarla pel ritual catolic, me veuré obligat a ferho pel civil». Vista l'actitut resolta del pare, el capellà va manifestarli que, fent l'enterro pel ritual civil, era com enterrarla a estil de gos. El senyor Piqueras va anar immediatament a entrevistar-se ab el jutge, el qual li digué que's personés ab dos testimonis a casa l'Arcaide, com aixís ho feu, manifestantli aquet que la criatura s'enterraria a satisfacció del pare; però el senyor Mallart, secretari de l'Ajuntament, prenent cartes en l'assumpte, va objectar que no veurien realitzats sos desitjos, ja que en aquet poble el capellà era l'unic que manava.

En vista de tants enredos, va telefonarse directament al senyor Governador de la Província, y aquet comunicà al senyor Piqueras que enviés un escrit a l'autoritat local pera que aquesta donés sepultura a la difunta. Malgrat aquestes manifestacions, el cèlebre secretari senyor Mallart se negava a creure lo que veia, fins que va toparse ab un escrivent de l'arcaldia de Palafrugell, notificantli que a les tres de la tarda, per orde del senyor Governador, se dongués sepultura a la difunta.

Quan el pare de la criatura va tenir enllestits tots els documents pera l'enterro de la seva filla, comparegué el secretari senyor Mallart, manifestant que'l capellà ja havia retornat de Bagur. El mossèn va presentarse ab cara amable, però no volia fer l'enterro si no cobrava anticipadament; el campaner tampoc volia tocar les campanes si no cobrava per endavant, y l'enterra-morts exigia cinc pessetes pera cavar la fossa, però pagades a la bestreta.

L'atribulat pare de la criatura, veient tanta iniquitat, va agafar les eines y cavà la fossa pera enterrar en ella el cos de sa pobra filla.

Figueres, 13 de Maig.

El Bisbe dels senyors carques, l'altre divendres feu una visita d'aquelles que les rates de sagristia'n diuen pastoral. Va arribar an aquesta ciutat, ont predomina el credo de la democràcia federal, el dimars, dia 7 (si no estic equivocat), y va anar a Cabanes, poble vef d'uns tres quarts d'hora, y, allí, el senyor Bisbe y demés foren rebuts ab gran ja-leo, estant els carrers engarlandats de banderes, gallarets, verdures y moltes altres coses.

De retorn de Cabanes, el senyor Bisbe y demés comparses volien anar a fer la visita pastoral a Perelada, y, un cop foren a Mollet, un dels cotxes en que anaven va volcar, fentse mal un mossega. Y aquí va termenar la visita, no arribant a Perelada; entornantse'n el Bisbe cap a Girona y els quatre rates de sagristia cap a Figueres.

Una de dues: o es que no s'havien senyat, o es que estan deixats de la mà de Déu.

Sitges, 13 de Maig.

Ahir, diumenge, estigué d'excursió an aquesta vila la societat esperantista «Espero Kataluna», quals individus, acompanyats per varies entitats y noies del poble, entre elles la germana xica de Ben Plantada, visitren tot quant de bò aquí tenim, detenintse especialment en el «Cau Ferrat» y Culipandia, per quals llocs sentiren admiració y's desferen en elogis. Com a complement de festa y en son obsequi, tingué lloc un lluit sarau de tarda, ab assistència d'unes noies que fins els desgats se'n llepaven els dits.

Mil remerciaments a les noies vilatanes per la trassa y acert ab que desempenyaren son comès, fentlos més extensius, si hi cab, a la germana xica de la Ben Plantada, que donà veritable testimoni de posseir un altíssim dò de gents y una cultural y noucentista mundialitat.

Si en el món físic y moral la perfecció existís, la germana xica de la Ben Plantada fora perfecta.

Celrà, 14 de Maig.

Es salut lo que passa en una famosa fàbrica de aquet poble. Un dels tres socis que componen la direcció es tan carca, que l'altre dia, dissabte passat, va donar orde de que no's deixés entrar al noi que setmanalment hi anava a portar LA CAMPANA DE GRACIA als treballadors. Fins aquí la cosa no tindria res de particular y dit senyor està en el seu perfecte dret; però es el cas que aquet mateix subjecte, que no permet que'ls seus operaris sustentin idees anti-catòliques, quan li convé fa treballar als obrers en diumenge y en dies festius de precepte y ja se sab que pera la gent de sagristia primer deuria haver d'esser la devoció que l'obligació. El pare conveniencies, no vol que llegeixen LA CAMPANA pera que no pequin, però els obliga a pecar no deixant anar a missa an els que hi volen anar.

¡Pobra de la seva animetada quan truqui al cell!
Ella s'exclamaria dient:—Jo tenia una gran devoció per la santa Creu.

Però Sant Pere se'l treurà d'aprop ab caixes destrepades, perquè ja sabrà que la creu a què fa referencia es la creu dels duros.

Lligaires y unionistes

A pesar d'estar molt avensats els treballs d'organissació pera l'Assamblea que l'Unió Catalana projecta celebrar a l'històrica ciutat de Tarragona, sembla que la solemnitat se troba, per ara, molt lluny d'esser portada a terme.

Tal es la tramontada oportuniste dels senyors panxa-contents de la «Lliga», que ha arribat a produir una veritable tempesta en el mar del nacionalisme català.

Ja fa dies, molts dies, que la Junta de l'«Unió» està rebent missatges d'adhesió de tot arreu. Centenars d'entitats han enviat o estan a punt d'enviar les seves proposicions. De les principals comarques de Catalunya y de moltes importants poblacions d'Amèrica ont els catalans hi tenen vida, forsa y casa, s'han rebut a hores d'ara entusiàstiques comunicacions en favor de l'acte transcendent.

Però faltava una de les adhesions de més empenta: la dels amics d'en Cambó. Y a l'última sessió preparatoria celebrada pels elements de l'«Unió» hi fou invitada la «Lliga» pera que hi dongués el cop de mà.

Y, lo que són les coses, el cop de mà va donarlo la «Lliga», però no pera alsar el bastiment de les reivindicacions nacionalistes, sinó pera tirar-lo a terra.

Els senyors Verdaguier y Callís y Abadal, en representació dels lligaires oportunistes, varen llamar-se Andana, arronsaren les espatlles y no's dignaren aprobar el projecte de tirar avant la projectada Assamblea.

Segons ells, ara, en les presents circumstancies, després de l'anada de l'«Orfeo» a Madrid, del exaltament d'anims ab motiu d'«Els Segadors» y de les protestes a La Vea per part dels de la colla del doctor Julià, resultaria extemporani un alsament oficial de l'esperit catalanes.

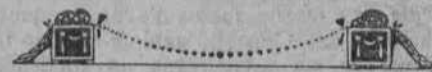
Aquesta va esser l'opinió de la «Lliga» y, un cop exposada sincerament, en alta veu pera que de Madrid estant la sentissin, els seus dos

representants, com estirats per un cordillet invisible, però *endevinable*, varen aixecarse dels respectius tamborets y's retiraren de la reunió, renunciant aixís a tota idea de conciliació ab les demés fraccions catalanistes.

Veiam ara què decidirà l'«Unió» y qui guanyarà el *match* de dignitat y de valentia.

De moment, pot assegurar-se que una vegada més la gent prudenta ha ensenyat l'orella. Y que... una vegada més deu haver somrigut en Maura.

FLIX

Y aixís anem passant els anys...

QUESTA setmana, y ab motiu del debat politic sostingut al Congrés, tot s'ha tornat parlar y més parlar apropiat del govern d'en Canalejas.

El tema, com se veu, dista molt d'estar agotat, malgrat fer tant temps que ve debatentse lo mateix y creure que, respecte d'en Canalejas governant, no queda ja espanyol que no hi hagi dit la seva.

Entre'ls que ab més o menos entusiasme s'han ocupat darrerament d'en Canalejas, s'ha assentit, principalment, si es o no es, aquet pitjor que en Maura, y si hi ha o no raó pera mantenirlo al cap del Govern.

Lo bò del cas, lo més curiós y lo que més faria riure, si no fos aquest un país de trastocats, en el qual ningú ocupa el lloc que en realitat li correspon, lo més comic, diem, es el fet de que, al davant dels defensors a *outrance* d'en Canalejas, hi hagi format el diari dirigit per en Gasset, que com tothom sab, fa pocs dies demanava pera'l President del Consell totes les ives de l'infern.

Però no es això lo que interessa, ab tot y tenir el dato la seva positiva importancia.

Entre'ls enemics d'en Canalejas, els diputats de l'oposició en representació d'ells, s'ha parlat de mides a pendre, d'actituts ferotges y irades amenasses, en vista de l'evident *engany* que la política canalejista representa. Fins y tot s'ha parlat de facilitar o *no impedir* la tornada d'en Maura, que crèiem mort y enterrat pera sempre.

—En Canalejas—clamen els qui ara li fan la guerra—ens ha estafat de la manera més indigna. No content en mancar a les promeses fetes al país, s'ha burlat descaradament de les oposicions.—

Els que de tal modo's condolen, els enganys (?), els que fiaren en les paraules del servidor de la monarquia, els republicans que, no sabem per quins set sous, posaren an en Canalejas les seves esperances, s'exalten, pensant ab la *rifada* de que han sigut obgete, y en el seu acalorament arriben al punt a que ha arribat un diari dels més radicals y més encesos, que ha dit, tractant de l'assumpte:

«Cap govern com aquet ha disfrutat d'una major tolerancia per part de les oposicions y durant tant temps. Tots, absolutament tots els partits republicans, han estat esperant el gest del senyor Canalejas pera apoiarlo decisivament, y tots, absolutament tots els partits republicans, s'han cridat a engany, al convencers de que es el senyor Canalejas un governant més: un de tants servidors lleials del palau de la Plassa d'Orient.»

La confessió, potser per arrencar de la realitat, se recomana per sí sola. Si no altre merit, tindrà el de convencer a quants no s'avenien a creure en determinades benevolences y en certs pactes que no vaciem en calificar de deshonrosos, pels qui en nom de la República

L'elector y el diputat

—¿Y aquella carretera que'ns va prometre?
—Però ¿per què les voleu ara les carreteres, benèits, havent-hi això dels aeroplans?

INTERESSANT

El vinent dissabte, 25 de Maig,

NÚMERO EXTRAORDINARI

DE

LA CAMPANA DE GRACIA

A Espanya y a fòra

Actualitats polítiques

Esplèndida il·lustració

8 pàgines

10 centims

accepten compromisos que, si plauen y convenen a l'enemic, han de comprometre y perjudicar per força la causa de la Llibertat.

Y els republicans que entaulen pactes y sellen compromisos ab el Govern, en comptes de treballar sense descans y per compte propi per l'adveniment de la República, gosen ara posar el crit al cel, planyentse de que en Canalejas, soldat de la monarquia, hagi preferit quedar bé ab el palau de la Plassa d'Orient, a sostenir la paraula que ab els republicans y en un moment de conveniencia hagués pogut empenyar.

Consolèmnos, pensant que aquest retret de la tolerancia, de la benignitat y de la simpatia per en Canalejas, no podrà fer-se'ns a nosaltres, que, als dos mesos justos d'ocupar aquet la Presidencia del Consell, sabiem que no faria res y que de les seves mans no sortiria una disposició que aminorés la crisi aguda per la que Espanya atravessa. Prenguérem an en Canalejas per un verbalista, un irresolut, y la practica ens ha demostrat que no'ns equivocàrem al jutjarlo.

¿Que hi ha hagut entre'ls nostres qui ha necessitat tres anys pera arribar a la mateixa conclusió?

Es sensible, però no hi ha remei.

Tot es qüestió de tornar a comensar.

BAC DE RODA

OLA, hola!... El propietari d'una impremta de Sevilla ha presentat una demanda contra'l senyor Lerroux, exigintli el pago d'una forta quantitat que'l caudillo li deu per la publicació del

periodic lerrouxista *El Pueblo*.

Però ¿aixís estem encara, don Alejandro?

Que abans, en els temps angustiosos de les vaques flagues, deixés involuntariament algun compte oblidat, no era per sorprendre a ningú; però ara, després dels 28.000 duros de l'Argentina, després de l'elecció de don Toribio, en plena prosperitat, remenant grans negocis, ab hotel a Madrid y automòbil per tot dia, ¿permetre que'ls acreedors el demandin com a un pelacanyes qualsevol!...

¡Hala!... Si el credit que presenta *El Pueblo* es real, ha arribat el moment de quedar com un home.

¡A afliuixar la mosca bitllo bitllo!

No sempre ha d'esser el *pueblo* el que'l pagui a vostè.

Just es també que alguna vegada vostè pagui al *Pueblo*.

A fi d'adquirir, pera regalarlos a l'exèrcit, un gran número d'aeroplans de guerra, s'ha obert a Fransa una subscripció popular que actualment arriba ja a més de tres milions.

Entre'ls suscriptors hi figura un nom il·lustre, acompanyat d'una quantitat rodona:

Mgr. Amette: 100 francs.

Aquet senyor Amette, ¿no saben qui es? Ja'ls ho direm.

Es l'arquebisbe de París!

Lo que no podem dil·lisi, perquè no ho sabem, es com se compagina la missió de pau d'un arquebisbe ab el regalo de 100 francs pera un trasto de guerra.

L'altre dia, mentres se verificaven unes maniobres navals, el rei Jordi d'Inglaterra va entrar en un submarí, recorrent més de dugues milles per sota l'aigua.

Es la primera testa coronada que s'ha arriscat a visitar el món dels llusos y de les sardines.

Això sí, previsor com ell sol, a l'embarcarse va deixar la corona en terra.

—Al menos, —sembla que va dir— si's pert l'home, que se salvi el símbol.

**

—¿Ha anat bé el viatge?—va preguntarli un cortesà, quan el rei va reapareixer a la boca del submarí.

—¡Oh, superb!... Ni diputats, ni automòbils, ni sufragistes... ¡Allò era estar a la gloria!

De les prediques que's donen durant el present mes a l'iglesia de Betlem se n'ha encarregat el pare jesuïta mossèn Recolons.

Denunciem la nova als membres de la Lliga del Bon Mot.

A les funcions del mes de Maria que se celebren a la parroquia de Santa Agna hi predica un pare sermonaire que's diu Florido.

Mossèn Gatell es un espatotxi que sab apro-

L'impost sobre l'electricitat

¡No més aixó li faltava, pobre Comers!

—¿Es dir que'm tractes d'obscurantista?... Me la pagaras... a raó de 8 centims el kilowatt.

—¿El gas?... El gas no l'he carregat tant, pera que pugui resistir millor la competencia estrangera.

—¡Ara que haviem posat bombetes en tantes iglesies!... Nada. Tornarem a la cera.

fitar les circumstancies. Serviria pera empresari de teatres.

—¿Voleu res més adequat?—deu dir ell als feligresos.—Pera un mes de Mayo, no hi ha res com un florido.

A Tortosa tot han sigut festes y vessament de flocs y penjarelles ab motiu del viatge regl. Això's ha dut a la memoria una cèlebre anècdota:

Un rei de Cerdanya tenia als subdits d'un poblet per molt pobres. Un dia la casualitat va portarlo allí de visita y, al veureho tot guarnit y enjoiat va dir a l'arcalde:

—¡Vaja, que no sou tan pobres com aixó!

L'arcalde li respongué:

—Senyor: al saber que vos venieu, hem fet lo que deviem. Però consti que *devem* tot lo que hem fet.

La colonia valenciana resident a Barcelona ha celebrat misses en llaor de la Verge dels Desamparats, patrona dels valencians.

Un devot que va assistir a la festa religiosa s'extranyava de que'l cèlebre ex-regidor Vinaixa, tot y esser valencià, no s'hi deixés caure.

¡Naturalment que no!

La festa anava pels desamparats, però com que en Vinaixa, d'ensà de la breva de l'Ajuntament, no'n té res...

Llegeixo, admirat:

«Ha visitado al obispo, doctor Laguarda, una representación de católicos de Casa-Antúnez. La barriada del Cementiri nou progressa.

¡Ara sí que pot dirse que'l catolicisme ja es a cà'n Tunis!

Veig en la premsa tarragonina que ha mort un carlinas d'aquells més tremendos.

Al terrible subjecte, que havia pres part en molts fets de la guerra civil, li deien en Barrumba.

Vetaquí un nom que's presta a meravella pera l'epitafi que, a hores d'ara, li deuen estar dedicant ja els del requetè:

En esta severa tumba
yace el carlista Barrumba.

Un fulano molt tranquil estava a punt d'entrar a l'agonia.

Entra un capellà amic seu a l'arcoba, ab l'intent de combregarlo.

—Amic meu, vinc a ajudarte a empendre el llarg viatge.

El moribond, somrient:

—Sí, vaja... Vens a fer de Patró Aranya.

A LO INSERTAT EN EL NUMERO 2244

- 1.ª XARADA I.—Anagrama.
- 2.ª Id. II.—Viure.
- 3.ª Id. III.—Cafeter.
- 4.ª TARGETA.—La Xacolatereta.
- 5.ª CONVERSA.—Pasqual-Pio-Abdon.
- 6.ª JEROGLIFIC I.—Com més escoles menys ases.
- 7.ª Id. II.—Tuies es un nom de clots lletres.

Cavallers: J. B.: La poesia que'ns remet ja la conexió del llibre. No'ns convé reproduir-la perquè ja ha sigut prou escampada en *El gra de l'Historia*.—Un senyor de Tortellà: La carta venia sense firma y, faltantli aquet requisit, es impossible fèrmosen carreg.—Joaquim Puig: N'aprofitarem un parell, tot lo més.—J. Salvatella C.: Té un color local excessiu; y menos mal que no més tingues aixó, que també'tripis.—Pep Cistellé: Ab molt sentiment dec manifestarli que, dels treballs que m'envia, sols accepto dos trenca-caps.—N. V. (Figueres): Rebuda y potser vagi, arreglada.—Antoni B. Ribot: L'idea no té res d'original y la forma no es cap cosa del altre món.—Xavier d'Alsina: M'ha semblat que tenia molt poca intenció.—J. G. M.: El sonet té'ls dos tercets assonantats y aixó, per mi, es un defecte.—Noi de ca'n Tochu: A la otra puerta, hermano.—F. R.: Mirarem de complaure a la seva Dulcinea.—Ramon Puiferrer: No'm va.—T. V.: Hi farem els possibles y els impossibles.—Tomas Roger: Les cantarelles estarien be si acabessin en punta. Vull dir que'ls hi manca picardia. R. R.: Les poesies a *La Primavera*, si no són excelents, resulten cursis, quasi sempre.—M. Pagés del Hort: No fassi el pagès, home, no fassi el pagès!... Sembla que vingui de l'hort...

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, carrer del Olm, número 8.
Tinta Ch. Lovilleus y C.^a